

УДК 330.341

**МЕТОДИКИ ОЦІНКИ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ**

• **Ровенська Вікторія**, к. е. н., доцент, Донбаська державна машинобудівна академія,
м. Краматорськ, rovenskaya.viktoriya@gmail.com, +380683847505

Красножон Ганна, магістр, Донбаська державна машинобудівна академія,
м. Краматорськ

Viktoriya Rovens'ka, Ph.D. in economy, Associate Professor of department of Economics
of enterprise, Donbass State Engineering Academy, Kramatorsk

Hanna Krasnozhon, Master Degree Program Subject Area «Economics», Donbass State
Engineering Academy, Kramatorsk

V. Rovenska, H. Krasnozhon. Methods of evaluation of corporate social responsibility and problems of their application in Ukraine.

The need and importance of assessing the level of corporate social responsibility is discussed in the article, since CSR assessment methods are an important tool for making managerial decisions. Three approaches: minimalist, key and comprehensive highlight when evaluating CSR. The prospects of their application are considered. The choice of a specific evaluation methodology is determined, to the greatest extent, by the level of development of CSR. A close relationship exists between the stage of the life cycle and the level of development of corporate social responsibility of the company. Attention is paid to the variety of methods for assessing corporate social responsibility in the article. Methods of calculating stock social indicators that will ensure decision-making within the framework of socially responsible investment have been considered by the authors. Dow Jones Sustainability Index, NASDAQ Social Index, FTSE 4 Good, CLD Social Index and other are the examples of stock indices in the field of corporate social responsibility and sustainable development. Method of measuring the index of social investment SROI (social return on investment) viewed separately. The methodology of measuring the company's strategic benefits from CSR activities, the methodology for assessing the effectiveness of corporate social policy in the format of an "information card", and a normative-indicative approach to the methodology for assessing corporate social responsibility are considered. Analysis of methods for assessing the level of corporate social responsibility showed their diversity and identified a number of shortcomings. Each of them does not allow to fully analyze the aggregate of CSR components and reveal its state. A certain need for development on a legislative basis, at least the methodology that will be described by a certain regulatory framework exists in Ukraine. This will allow all interested parties in the business process to obtain the necessary information when making their decisions.

Ровенська В. В., Красножон Г. О. Методики оцінки корпоративної соціальної відповідальності та проблеми їх застосування в Україні.

В статті розглядається необхідність та важливість оцінки рівня корпоративної соціальної відповідальності, оскільки методики оцінки КСВ є важливим інструментом прийняття управлінських рішень. При оцінці КСВ виокремлюють три підходи: мінімалістичний, ключовий та комплексний. Розглядаються перспективи їх застосування. Вибір конкретного методика оцінки визначається найбільшою мірою рівнем розвитку КСВ. Існує тісний взаємозв'язок між стадією життєвого циклу і рівнем розвитку корпоративної соціальної відповідальності компанії. В статті увага приділяється різноманіттю методик оцінки корпоративної соціальної відповідальності. Розглядаються методики розрахунку фондових соціальних індексів, які забезпечать прийняття рішень в рамках соціально відповідального інвестування. Прикладами фондових індексів в області корпоративної соціальної відповідальності та сталого розвитку є: Dow Jones Sustainability Index, NASDAQ Social Index, FTSE 4 Good, CLD Social Index тощо. Окремо розглядається методика вимірювання індексу соціальних інвестицій, SROI (social return on investment). Розглядаються методика вимірювання стратегічних вигод компанії від заходів в області КСВ, методика оцінки ефективності корпоративної соціальної політики у форматі "інформаційної карти", та нормативно-індикативний підхід до методика оцінки корпоративної соціальної відповідальності. Аналіз методик оцінювання рівня корпоративної соціальної відповідальності показав їх різноманітність та виявив ряд недоліків. Кожний з них не дає змоги повноцінно проаналізувати сукупність складових КСВ, розкрити її стан. В Україні існує певна потреба в розробці

на законодавчій основі якщо не універсальної методики оцінки КСВ, то хоча б методика, яка буде описана певними нормативними рамками. Це дозволить всім зацікавленим сторонам бізнес процесу отримати таку необхідну інформацію при ухваленні свої рішень.

Ровенская В., Красножон А. Методики оценки корпоративной социальной ответственности и проблемы их применения в Украине.

В статье рассматривается необходимость и важность оценки уровня корпоративной социальной ответственности, поскольку методики оценки КСО являются важным инструментом принятия управленческих решений. При оценке КСО выделяют три подхода: минималистский, ключевой и комплексный. Рассматриваются перспективы их применения. Выбор конкретной методики оценки определяется наибольшей степенью уровнем развития КСО. Существует тесная взаимосвязь между стадией жизненного цикла и уровнем развития корпоративной социальной ответственности компании. В статье внимание уделяется многообразию методик оценки корпоративной социальной ответственности. Рассматриваются методики расчета фондовых социальных индексов, которые обеспечат принятие решений в рамках социально ответственного инвестирования. Примерами фондовых индексов в области корпоративной социальной ответственности и устойчивого развития являются: Dow Jones Sustainability Index, NASDAQ Social Index, FTSE 4 Good, CLD Social Index и пр. Отдельно рассматривается методика измерения индекса социальных инвестиций SROI (social return on investment). Рассматриваются методика измерения стратегических выгод компании от мероприятий в области КСО, методика оценки эффективности корпоративной социальной политики в формате "информационной карты", и нормативно-индикативный подход к методике оценки корпоративной социальной ответственности. Анализ методик оценки уровня корпоративной социальной ответственности показал их многообразие и выявил ряд недостатков. Каждый из них не позволяет полноценно проанализировать совокупность составляющих КСО, раскрыть ее состояние. В Украине существует определенная потребность в разработке на законодательной основе, если не универсальной методике оценки КСО, то хотя бы методики, которая будет описана определенными нормативными рамками. Это позволит всем заинтересованным сторонам бизнес процесса получить необходимую информацию при принятии своих решений.

Актуальність теми. В сучасному світі соціальна відповідальність бізнесу має важливе значення у взаємовідносинах між компанією і її стейкхолдерами.

Корпоративна соціальна відповідальність (далі КСВ) є показником реальної участі компанії у вирішенні соціально-економічних проблем суспільства. В це поняття входить дотримання організацією вимог закону, морально-етичних норм і виконання зобов'язань перед широким колом стейкхолдерів.

В даний час актуальним є питання оцінки соціальної корисності результатів діяльності підприємств. Без критеріїв оцінки, що характеризують прояви корпоративної соціальної відповідальності, неможливо аналізувати поточний стан, робити прогнози, неможливо порівнювати компанії, управляти соціально відповідальною діяльністю. Відсутність загальних підходів до оцінки КСВ ускладнює планування, облік, контроль засобів і заходів, пов'язаних із забезпеченням соціальної відповідальності.

Постановка проблеми. Для оцінки рівня розвитку підприємства необхідно використовувати оцінку соціальної відповідальності. Це дасть не тільки можливість порівняти рівні КСВ підприємств партнерів, конкурентів, але і зробить актуальним розробку подальших заходів щодо вдосконалення застосовуваних програм соціальної відповідальності.

У Глобальній ініціативі зі звітності відзначено: «... Компаніям важко представити наслідки своєї діяльності, тому існує потреба їх вимірювати на більш систематичній основі, та результати, яких вони досягають завдяки їх інвестиціям в громади... Існує потреба в використанні інструментів і методів, завдяки яким можна відслідковувати (моніторити) вплив протягом часу» [4, с. 417].

Для попередження деякого суб'єктивного забарвлення при визначенні рівня КСВ, необхідно використання кількісної оцінки показників, що характеризують рівень соціальної відповідальності. У світовій практиці відсутні єдині підходи до кількісних методів оцінки СВ, немає єдиного стандарту соціальної звітності, який би дозволив порівняти свої досягнення з показниками інших підприємств. Тому, вкрай важливо

розробити єдині методичні підходи до способів розрахунку та стандартизації показників, що оцінюють рівень КСВ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Створенню методик оцінки корпоративної соціальної відповідальності присвячено роботи вчених близького та далекого зарубіжжя Дж. Вайс, Д. Віндзор, Т. Доналдсон, А. Керол, Р. Каплан, Д. Нортон.

Відомі в економічній літературі методи оцінки корпоративної соціальної відповідальності відображені в роботах російських вчених В. О. Бахметьєва, В. Б. Вязового, С. Ф. Гончарова, О. Д. Зарецького, Л. М. Нікітіної, К. О. Руденко.

Створенню методик оцінки корпоративної соціальної відповідальності присвячено роботи українських вчених В. Воробей, І. Журовської, О. Буян, О. Березіна, Д. Баюра, О. Ворона, О. Черних, Л. Грицина.

Метою статті є вивчення міжнародної практики оцінки КСВ, її подальша адаптація до особливостей української економіки.

Виклад основного матеріалу. В науковій та експертній літературі оцінка КСВ концептуалізується по-різному, в залежності від теоретичних підходів і методів, що застосовуються для збору та аналізу даних. Під методами оцінки КСВ ми розуміємо сукупність кроків, дій по оцінці стану практики в галузі соціально відповідальної діяльності компанії.

Результати оцінки дають компанії можливість визначити сильні та слабкі сторони практик в області КСВ та обґрунтувати напрямки діяльності щодо її вдосконалення. Іншими словами, методи оцінки КСВ є важливими інструментами прийняття управлінських рішень.

Вибір критеріїв / показників, їх кількість залежить від багатьох чинників: від рівня розвитку компанії; національної і галузевої спеціалізації підприємства, етапи розвитку компанії, фінансової стійкості, цілей проведення оцінки і т.д.

Оцінка корпоративної соціальної відповідальності переслідує наступні цілі: перевірка соціально відповідальної діяльності компанії на відповідність трудовому, екологічному законодавству, на відповідність кодексу корпоративного управління, міжнародних конвенцій в галузі прав людини тощо; перевірка виконання добровільно взятих на себе компанією зобов'язань, поліпшення іміджу і репутації за рахунок інформування громадськості про соціальні витрати, витрати на благодійність компанії; порівняння компанії з іншими за рівнем розвитку КСВ та вжиття заходів щодо її підвищення та ін. Результати оцінки соціально відповідальної діяльності є основою для прийняття рішень, пов'язаних з удосконаленням соціальної діяльності компанії.

При оцінці КСВ традиційно виділяють три підходи:

Мінімалістичний підхід визначається розглядом тієї соціально відповідальної компанії, що дотримує передбачені законом зобов'язання: виробництво якісних товарів і послуг; сплату податків; виплату гідної заробітної плати; дотримання трудового, екологічного, антимонопольного законодавства, прав людини відповідно до Конституції України.

Підхід, заснований на виділенні одного або декількох напрямків корпоративної соціальної діяльності як ключових, передбачає оцінку наступних областей: трудові відносини, дотримання прав людини, добровільні ділові практики, корпоративне управління, взаємовідносини зі споживачами, довкілля та ресурсозбереження, благодійність, вплив на місцеві громади та ін. У цьому випадку проводиться оцінка благодійних витрат, показників з охорони та безпеки праці, впливу на місцеві спільноти та ін. як самостійний вид оцінки КСВ.

Комплексний підхід заснований на холістичному уявленні про КСВ, що обумовлює вимірювання великої кількості соціальних, екологічних, економічних показників, так як принципи КСВ повинні інтегруватися в усі бізнес-процеси компанії.

У розвинених країнах провідні компанії використовують комплексний підхід до оцінки КСВ. Ця тенденція простежується в останніх міжнародних ініціативах і стандартах, включаючи стандарти по складанню нефінансової звітності, спроби Євросоюзу зробити інтегровані звіти обов'язковими для великих компаній. Це закріпить комплексний підхід до оцінки КСВ в Європейському союзі як основний. Для компаній країн, що розвиваються, більш краща оцінка у відповідності з мінімалістичним підходом до КСВ.

Вибір конкретної методики оцінки визначається найбільшою мірою рівнем розвитку КСВ. Різні рівні розвитку являють собою комбінації вимог до бізнесу і очікувань від нього з боку суспільства і держави та вигідності/невигідності соціальної активності для бізнесу. Чим вище у бізнес-структурі рівень соціальної відповідальності, тим більше у них добровільно прийнятих на себе зобов'язань [1, с.190]

Як стверджує Перекрестов Д.Г., існує тісний взаємозв'язок між стадією життєвого циклу і рівнем розвитку корпоративної соціальної відповідальності компанії. Перший початковий рівень КСВ притаманний компаніям на етапі становлення і зростання. Компанії на цьому етапі здійснюють захоплення території, їм характерно агресивне ставлення з зовнішнім світом, стиль управління - вказівка. КСВ полягає в дотриманні законів. У міру освоєння компаніями захоплених територій, закріплення на ринку приходять усвідомлення необхідності соціально відповідальної поведінки. Компанії починають займатися благодійністю. Це характеристики другого рівня КСВ. У міру розвитку компаній відбувається посилення її відповідальності перед внутрішніми і зовнішніми стейкхолдерами. Третього рівня КСВ характерна інтеграція компаніями принципів КСВ в місію, стратегію, корпоративну культуру. КСВ використовується в політиці HR, GR і PR. Відбувається висока формалізація процедур, професійний менеджмент окремих процесів КСВ, розробляються регламенти процесів. На стадії росту і зрілості компанії можуть досягати четвертого рівня розвитку КСВ, якому характерно здійснення стратегічних соціальних інвестицій, відбір соціальних проєктів, близьких до стратегії бізнесу та ін. Компаніям, які досягли п'ятого рівня КСВ, характерні цінності «вищого» порядку - екологія, якість життя, глобальне бачення, лідерський колективний тип управління. П'ятого рівня досягають небагато компаній, і це, швидше, якийсь ідеал, до якого компаніям необхідно прагнути [2, с.148].

З усіх методик оцінки корпоративної соціальної відповідальності, результати яких доступні широкому колу стейкхолдерів, найбільш популярними є методики розрахунку фондових індексів в області корпоративної соціальної відповідальності та сталого розвитку, так званих соціальних індексів. Призначення соціальних фондових індексів забезпечити прийняття рішень в рамках соціально відповідального інвестування. Прикладами фондових індексів в області корпоративної соціальної відповідальності та сталого розвитку є: Dow Jones Sustainability Index, NASDAQ Social Index, FTSE 4 Good, CLD Social Index тощо.

Прикладом нефондового соціального індексу є Social Index Данського міністерства соціальної політики, який органи влади використовують для порівняння соціальної діяльності компаній. Методика ґрунтується на оцінці діяльності компанії різними групами зацікавлених сторін, але ключове місце в ній відводиться створенню робочих місць.

Найбільш популярними за кордоном фондовими індексами в області КСВ та сталого розвитку є FTSE4Good і Dow Jones Sustainability Index.

Компанії включаються в ці індекси за трьома основними критеріями: ефективність щодо захисту навколишнього середовища, якість взаємовідносин з співробітниками і акціонерами і дотримання прав людини. Соціальні / етичні індекси служать орієнтиром для SRI-фондів (socially responsible investments). Для їх розрахунків

використовується як публічна, так і внутрішня інформація про компанію, проводяться опитування серед всіх зацікавлених сторін.

Індекс Dow Jones Sustainability Index (далі DJSI), що передбачає розрахунок рівня соціальної відповідальності компаній, з'явився відносно недавно - в 1999 році.

Це група індексів стійкого розвитку, які базуються на принципах відбору кращих компаній з базових індексів Dow Jones Dow Jones. Вони включають: світові індекси стійкості Dow Jones Sustainability World Indexes (10% кращих компаній з найбільших 2500 компаній, включених до Dow Jones Global Index за 64 промисловими групами з 33 країн світу. Базове значення індексів - 1000) та європейські індекси стійкості Dow Jones STOXX Sustainability Indexes (кращі 20% компаній, включених до Dow Jones STOXX 600 Index. Базове значення індексів - 100) [3, с.221].

Dow Jones Sustainability Indexes розраховуються за великою кількістю параметрів шляхом заповнення підприємствами спеціальних щорічних анкет. Отримані дані перевіряються спеціально уповноваженим аудитором - сьогодні це авторитетне консалтингове підприємство Price water house Coopers.

Інший індекс FTSE4Good починає свою історію з 2001 року. Три напрямки розглядаються для підрахунку індексу: екологічна стійкість компаній, взаємини з акціонерами і ставлення до прав людини. FTSE4Good- це фондова група індексів, призначених для підвищення інвестицій в компанії, які відповідають всесвітньо визнаним стандартам корпоративної відповідальності. Всі компанії, включені в FTSE4Good Index Series, відповідають найсуворішим екологічним, соціальним і управлінським критеріям і позиціонуються відповідним чином.

Індекс Domini Social Investment (DSI 400) - це зважений за ознакою капіталізації індекс 400 компаній, відібраних за соціальними та екологічними критеріями (вибірка близька до 8&P 500). Серед фільтрів розрахункової бази цього індексу компанії-виробники зброї, алкоголю, тютюнових виробів, ядерної енергетики та азартних ігор. Оцінка здійснюється на основі рейтингу КІЛ за 9 факторами, що характеризуються за принципом «сильних та слабких позицій».

Так само набирає популярності в практичному використанні методика вимірювання індексу соціальних інвестицій, SROI (social return on investment). Це методика розрахунку, яка показує рівень ефективності (прибутковості/збитковості) вкладених інвестицій в соціальну сферу. Має на меті оптимізувати соціальні затрати, за рахунок їх об'єктивної оцінки, планування та контролю реалізації. Методика вимірює неекономічний (соціальний, екологічний та ін.) внески, які компанія реалізує за допомогою соціальних проектів. SROI може бути використана організацією будь-якого типу в цілях оцінки впливу на свої зацікавлені сторони, вдосконалення своєї діяльності та підвищення ефективності своїх інвестицій. В основі оцінки соціальної ефективності інвестицій лежить аналіз витрат і вигод (cost-benefit analysis). SROI вимірює цінність створюваних благ і витрати на створення цих благ.

Виділяють два типи SROI: оцінний - проводиться заднім числом, ґрунтується на значеннях показників, які вже отримані; і прогнозний - визначає, яка соціальна цінність буде отримана, якщо підприємство буде слідувати наміченій програмі соціального розвитку [5].

Основні переваги від використання аналізу соціальної ефективності інвестицій SROI пов'язані з тим, що всі учасники проекту можуть подивитися на свою діяльність під соціально-економічним кутом зору. Метод є простим, логічним та універсальним, оскільки його результати можна інтерпретувати, як у звітах для внутрішнього використання, так і для зовнішніх цільових аудиторій через ЗМІ та нефінансові звіти (звіти з соціальної відповідальності, сталого розвитку та інші).

Американськими вченими Л. Бурком і Дж.-М. Логздоном була запропонована ще одна методика оцінки ефективності корпоративної соціальної політики компанії -

методика вимірювання стратегічних вигод компанії від заходів в області КСВ [6, с.59]. Згідно до неї, спочатку ідентифікували стратегічно важливих зацікавлених сторін, потім визначали проекти КСВ, спрямовані на задоволення потреб виявлених сторін; а потім вже демонстрували можливості позитивної наочності в області КСВ для зацікавлених сторін. Тобто, стратегічні вигоди компанії від заходів в області КСВ обумовлені етичністю поведінки співробітників, підвищенням їх продуктивності праці та прихильності компанії, зміцненням її ділового іміджу, лояльністю споживачів, патентним або інноваційним перевагами, поліпшенням якості продукції, збільшенням ринку збуту.

Російськими вченими запропонована методика оцінки ефективності корпоративної соціальної політики у форматі "інформаційної карти" [7, с.25]. Ця методика розроблена з урахуванням специфіки ділової активності російських підприємств і їхнього досвіду при розробці планів соціального розвитку, а також сучасних міжнародних розробок у цій галузі. Вона призначена для застосування в країнах з економікою, що розвивається і слабким громадянським суспільством. Проте методика відповідає вимогам та критеріям світових стандартів з соціальної відповідальності та нефінансової звітності. Практичне застосування цієї методики припускає залучення провідних фахівців та експертних спільнот на регіональному рівнях управління. Розрахунок ефективності здійснюється за допомогою кореляційних моделей, що визначають характер взаємозв'язків між обсягами внутрішніх і зовнішніх соціальних інвестицій та підсумковими показниками ділової та соціальної активності компанії та її основних зацікавлених сторін.

Застосовувати нормативно-індикативний підхід до методики оцінки корпоративної соціальної відповідальності пропонує Грицина Л. А. [8, с. 9-10].

Показниками оцінки, на її думку, мають бути: екологічної відповідальності: віднесені коефіцієнти сплати екологічних зборів, достатності витрат на природоохоронні заходи, екологоемності продукції підприємства тощо; суспільної відповідальності: коефіцієнти податкового навантаження, якості продукції, благодійної діяльності підприємства, працевлаштування інвалідів, економічних втрат, інформаційної відкритості тощо; трудової відповідальності: показники виробничого травматизму, фінансування заходів з охорони праці, відповідності умов праці санітарно-гігієнічним нормам, загальної плинності кадрів тощо; економічної відповідальності: коефіцієнти зносу основних фондів, оборотності активів, рентабельності активів, поточної, швидкої та абсолютної ліквідності тощо.

Для формування системної картини в сфері оцінки соціальної відповідальності, доцільно розглядати КСВ в двох взаємопов'язаних аспектах: кількісному, тобто скільки коштів інвестується в соціальні завдання; і якісному, тобто як і наскільки комплексно цей процес організований.

Кількісний аспект передбачає здійснення безпосередньої оцінки фінансових витрат компаній на соціальні програми та ініціативи. Характеристикою даного аспекту може служити кількісний індекс соціальних інвестицій, включаючи його підіндекси. Дані індикатори припускають діагностику як абсолютної, так і відносної величини грошових сум, що виділяються компаніями на соціальні програми. Якісний же аспект пов'язаний з оцінкою ступеня повноти і комплексності процесу соціальних інвестицій. Характеристика цього аспекту здійснюється за допомогою якісного індексу соціальних інвестицій. Фактично даний індекс дозволяє визначити ступінь диверсифікації соціальних інвестицій, рівень організаційної підтримки та інформаційного забезпечення соціальної діяльності.

Відповідно до Глобального договору ООН рівень соціально відповідальної діяльності підприємств оцінюється за такими основними групами показників [9]: економічна та екологічна результативності; результативності організації праці;

результативність у сфері прав людини; результативність взаємодії з суспільством; результативність у сфері відповідальності за продукцію. Наведені показники узагальнюються та опубліковуються на добровільних засадах у складі соціальної звітності підприємств, які приєдналися до Глобального договору ООН щодо соціальної відповідальності бізнесу.

Висновки. Аналіз методик оцінювання рівня корпоративної соціальної відповідальності показав їх різноманіття та виявив ряд недоліків. Кожний з них не дає змоги повноцінно проаналізувати сукупність складових КСВ, розкрити її стан. Всі зазначені методики мають різну базу аналізу, що ускладнює поєднання отриманих результатів за аналізом різних складових та елементів КСВ. Дуже часто сама оцінка КСВ має необов'язковий характер, а здійснюється по ініціативі підприємства. Відсутня єдина методика оцінки соціальної відповідальності, яка враховує особливості функціонування вітчизняних підприємств. Після перерахування всіх цих недоліків, стає очевидним, що в Україні існує потреба в розробці на законодавчій основі для суб'єктів бізнесу, якщо не універсальної методики оцінки КСВ, то хоча б методики, яка буде описана певними нормативними рамками. Це дозволить всім зацікавленим сторонам бізнес процесу отримати таку необхідну інформацію при ухваленні свої рішень.

Список використаних джерел:

1. Братющенко, С. В. Корпоративная социальная ответственность бизнеса как институт государственно-частного партнерства и эффективной региональной и социальной политики // С. В. Братющенко, В. Е. Селиверстов // Регион: экономика и социология. - 2007. - №4. - С. 189-206.
2. Перекрестов, Д. Г. Корпоративная социальная ответственность: вопросы теории и практики [Текст]: монография / Д. Г. Перекрестов, И. П. Поварим, В. А. Шабаев. - М.: Издательский дом «Академия Естествознания», 2011. - 216 с.
3. Корпоративна соціальна відповідальність в управлінні акціонерними товариствами / К. С. Сурніна // Экономика Крыма. - 2013. - № 1. - С. 220-224. - Режим доступа: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econkr_2013_1_47
4. Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика: підручник. – К. : Вид-во «Фарбований лист», 2011. – 480 с., с. 417
5. What is SROI? / Електронний ресурс / Social Impact Scotland/Social Impact Scotland /<http://www.socialimpactsotland.org.uk/understanding-social-impact/methods-and-tools/sroi/what-is-sroi/> - режим доступу – назва з екрану
6. Бурк, Л. Как окупается корпоративная социальная ответственность / Л. Бурк, Дж. М. Логздон // Российский журнал менеджмента. – 2010. – Т. 8, № 4. – С. 57–68.
7. Кашин, В. Методика оценки эффективности корпоративной социальной политики (социальных инвестиций и социального партнерства) / В. Кашин, А. Нецадин, Г. Тульчинский. – 27/05/2009 // Человек и труд. – 2009. – № 05. – С. 20-28.
8. Грицина, Л. А. Механізм формування корпоративної соціальної відповідальності в управлінні підприємством [Текст] : автореферат... канд. економ. наук, спец.: 08.00.04 - економіка та управління підприємствами (машинобудування) / Грицина Л. А. – Хмельницький : МОН Укр. Хмельницький нац. ун-т, 2009. – 20 с.
9. The Global Compact: огляд діяльності 2006-2009. - К.: Global Compact Network Ukraine, 2009. - 12 с.

References (BSI):

1. Bratyushchenko, S. V. Korporativnaya social'naya otvetstvennost' biznesa kak institut gosudarstvenno-chastnogo partnerstva i ehffektivnoj regional'noj i social'noj politiki // S.V. Bratyushchenko, V.E. Seliverstov // Region: ehkonomika i sociologiya. - 2007. - №4. - S. 189-206.
2. Perekrstov, D. G Korporativnaya social'naya otvetstvennost': voprosy teorii i praktiki [Tekst]: monografiya / D. G. Perekrstov, I. P. Povarim, V.A . SHabaev. - M.: Izdatel'skij dom «Akademiya Estestvoznaniya», 2011. - 216 s.
3. Korporaty`vna social`na vidpovidal`nist` v upravlinni akcionerny`my` tovary`stvamy` / K. S. Surnina // Ekonomu`ka Kryma. - 2013. - № 1. - S. 220-224. - Rezhy`m dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econkr_2013_1_47
4. Korporativna sotsial`na vidpovidal`nist`: modeli ta upravlins`ka praktika: pidruchnik. – K. : Vid-vo «Farbovaniy list», 2011. – 480 s., s. 417

5. Burk, L. *Kak okupaetsya korporativnaya social'naya otvetstvennost'* / L. Burk, Dzh. M. Logzdon // *Rossijskij zhurnal menedzhmenta*. – 2010. – T. 8, № 4. – S. 57–68.
6. Kashin, V. *Metodika ocenki ehffektivnosti korporativnoj social'noj politiki (social'nyh investicij i social'nogo partnerstva)* / V. Kashin, A. Neshchadin, G. Tul'chinskij. – 27/05/2009 // *CHelovek i trud*. – 2009. – № 05. – S. 20-28.
7. Gry`cy`na, L. A. *Mexanizm formuvannya korporaty`vnoyi social`noyi vidpovidal`nosti v upravlinni pidpry`yemstvom [Tekst] : avtoreferat... kand. ekonom. nauk, specz.: 08.00.04 - ekonomika ta upravlinnya pidpry`yemstvamy` (mashy`nobuduvannya)* / Gry`cy`na L. A. – *Xmel`ny`cz`ky`j : MON Ukr. Xmel`ny`cz`ky`j nacz. un-t*, 2009. – 20 s.
8. *The Global Compact: oglyad diyal`nosti 2006-2009. -K. : Global Compact Network Ukraine, 2009. - 12 c.*

Keywords: corporate social responsibility; stakeholders; methods of assessing CSR; the level of CSR; social stocks indices; not stock social indices; CSR assessment indicators.

Ключові слова: корпоративна соціальна відповідальність; стейкхолдери; методики оцінки КСВ; підходи оцінки КСВ; рівень КСВ; соціальні фондові індекси; нефондові соціальні індекси; показники оцінки КСВ.

Ключевые слова: корпоративная социальная ответственность; стейкхолдеры; методики оценки КСО; уровень КСО; социальные фондовые индексы; нефондовые социальные индексы; показатели оценки КСО.